

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет філологічний
Кафедра російської мови та літератури**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З КУРСУ

**ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З
МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ
(ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ, XVII Й XVIII СТ.)**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))»

УДК 378.016:82(1-87)(091)(072)
M54

Розробник:

Ледняк Юлія Владленівна – доцент кафедри російської мови та літератури, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Разживін Віктор Миколайович – доцент кафедри української мови та літератури ДДПУ, кандидат філологічних наук, доцент;

Казаков Ігор Миколайович – завідувач кафедри російської мови та літератури ДДПУ, кандидат філологічних наук, доцент.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри російської мови та літератури 20.06.2021 р., протокол № 12

Затверджено вченою радою Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

28 серпня 2021 р., протокол № 1

Методичні вказівки та завдання до практичних занять з курсу «Історія зарубіжної літератури з методикою викладання (література доби Відродження, XVII й XVIII ст.): для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))» / уклад. Ю. В. Ледняк. Слов'янськ, 2021. 23 с.

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Історія зарубіжної літератури з методикою викладання» є фаховою для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014. Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)).

Методичні вказівки відбивають структуру курсу та містять матеріал для роботи на практичних заняттях з історії літератури доби Відродження й XVII та XVIII ст. Матеріал розподілено згідно з робочою навчальною програмою курсу, якою передбачено проведення восьми практичних занять для денного та двох для заочного відділення: «В. Шекспір – видатний драматург доби Відродження» (4 год. для денного відділення, 2 год. – для заочного), «Творчість Сервантеса. «Дон Кіхот»» (2 год. - лише денного відділення), «П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії» (2 год. - лише денного відділення), «Мольєр – великий реформатор комедії» (2 год. – лише для денного відділення), «Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко. Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі «Життя є сон»» (2 год. – лише для денного відділення), «Творчість Д. Дефо. «Робінзон Крузо»» (2 год. – лише для денного відділення), «Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера»» (2 год. – лише для денного відділення), «Життя і творчість Гете. «Фауст»» (2 год.).

До кожного заняття пропонується план, список літератури й основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю.

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РОЗДІЛ 1. ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ.								
Тема 1.1. Загальна характеристика європейської літератури доби Відродження. Ренесансний реалізм.	2	2	-	-	2	-	-	2
Тема 1.2. Італійська література. Умови і причини виникнення ренесансного руху в Італії. Періодизація італійської літератури доби Відродження.	1	1	-	-	1	-	-	1
Тема 1.3. Життя і творчість Ф. Петрарки.	2	2	-	-	2	-	-	2
Тема 1.4. Життя і творчість Дж. Боккаччо. «Декамерон».	2	2	-	-	3,5	-	-	3,5
Тема 1.5. Ренесансна лицарська поема. Аріосто «Несамовитий Орландо». Роль Італії у створенні ренесансної драматургії та театру.	1	-	-	1	1,5	-	-	1,5
Тема 1.6. Італійська література доби кризи гуманізму (XVI ст.). Н. Макіавеллі. Т. Тассо.	1	-	-	1	1	-	-	1
Тема 1.7. Гуманізм у Німеччині та Нідерландах. Відродження та реформація. Основні напрямки розвитку літератури. Й. Рейхлін. У. фон Гуттен. С. Брант. Еразм Роттердамський.	2	2	-	-	2	-	-	2
Тема 1.8. Французька література доби Відродження: періодизація, основні особливості розвитку. Розвиток жанру новели. «Гептамерон» Маргарити Наваррської. Розвиток ренесансно-гуманістичної поезії у другій половині XVI ст. К. Маро, Ж. Б. Депер'є. «Плеяда».	2	2	-	-	2	-	-	2
Тема 1.9. Життя і творчість Рабле. Жанрові джерела та літературна генеза роману «Гаргантюа і Пантагрюель». Сюжет і композиція твору, проблематика. Головна зброя - сміх. Прийоми раблезонади.	2	2	-	-	6	-	-	6

Місце роману в літературному житті доби.								
Тема 1.10. Французька література останньої чверті XVI ст. Т. А. д'Обіньє, Г. дю Бартас. Брантом. М. Монтень.	1	-	-	1	1	-	-	1
Тема 1.11. Соціально-історичний розвиток Англії у XVI ст. Життя і діяльність Т. Мора. Розвиток драми у другій половині XVI - початку XVII ст. Життя і творчість К. Марло як попередника В. Шекспіра.	2	-	-	2	2	-	-	2
Тема 1.12. Життя і творчість В. Шекспіра.	9	-	4	5	8	-	2	6
Тема 1.13. Особливості соціально-політичного розвитку й літературного розвитку Іспанії кінця XV – XVI ст. Роман і його жанрові різновиди. Життя і творчість Сервантеса. «Дон Кіхот». Португальська література. Камоенс.	7	-	2	5	6	-	-	6
<i>Разом за розділом 1</i>	<i>34</i>	<i>13</i>	<i>6</i>	<i>15</i>	<i>38</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>36</i>
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРА XVII СТ.								
Тема 2.14. XVII століття - перехідна культурно-історична й літературна епоха. Криза ренесансного гуманізму та культури Відродження і пошуки нового синтезу. Складність і розмаїтість літературного процесу XVII століття. Основні літературні напрями та течії.	1,5	1,5	-	-	2	-	-	2
Тема 2.15. Французька література в XVII ст. Преціозна література. «Побутовий реалізм» і діяльність лібертенів. Класицизм, розвиток його принципів. Малерб, Буало.	1,5	-	-	1,5	2	-	-	2
Тема 2.16. Творчість П. Корнеля.	3	2	1	-	3	-	-	3
Тема 2.17. Творчість Ж. Расіна.	3	-	1	2	3	-	-	3
Тема 2.18. Творчість Ж.-Б. Мольєра.	4,5	-	2	2,5	3	-	-	3
Тема 2.19. Жанр байки у творчості Ж. Лафонтена. Проза. Паскаль, Севіньє, Ларошфуко, Лабрюйєр, М. де Лафайєт «Принцеса Клевська». Творчість Ш. Перро.	2	-	-	2	2	-	-	2
Тема 2.20. Англійська література XVII ст.	3	-	-	3	3,5	-	-	3,5

Тема 2.21. Література Італії та Іспанії XVII ст.	7	-	2	5	4,5	-	-	4,5
Тема 2.22. Німецька література XVII ст.	2	-	-	2	2	-	-	2
<i>Разом за розділом 2</i>	<i>27,5</i>	<i>3,5</i>	<i>6</i>	<i>18</i>	<i>25</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>25</i>
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРА XVIII СТ.								
Тема 3.23. Література XVIII століття і рух Просвітництва. Основні літературні напрями та течії: класицизм, сентименталізм, рококо, проромантизм.	1,5	1,5	-	-	2	-	-	2
Тема 3.24. Англійська література XVIII ст.	12	2	4	6	8	-	-	8
Тема 3.25. Французька література XVIII ст.	5	2	-	3	4,5	-	-	4,5
Тема 3.26. Німецька література XVIII ст.	8	-	2	6	10	-	2	8
Тема 3.27. Література Італії XVIII ст. Гольдоні. Гоцці.	1,5	-	-	1,5	2	-	-	2
Тема 3.28. Значення літератур XVII - XVIII століття для формування новітньої літератури.	0,5	-	-	0,5	0,5	-	-	0,5
<i>Разом за розділом 3</i>	<i>28,5</i>	<i>5,5</i>	<i>6</i>	<i>17</i>	<i>27</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>25</i>
Усього годин	90	22	18	50	90	0	4	86

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1

В. Шекспір – видатний драматург доби Відродження¹

План

1. Життєвий шлях Шекспіра (основні віхи). «Шекспірівське питання».
2. Періодизація творчості Шекспіра, характеристика періодів. Жанрове розмаїття.
3. Трагедії Шекспіра: типи, особливості.
4. «Ромео і Джульєтта» - гімн справжньому коханню.
5. «Гамлет» як «не тільки найбільш особиста, але також найбільш філософська драма Шекспіра» (І. Франко»).
6. «Отелло» як трагедія обманутої довіри.

¹ Студенти заочного відділення розглядають питання 1 – 5 і виконують тестові завдання 1 – 8.

7. «Макбет» як трагедія зради та покарання.
8. «Король Лір»: зіткнення чистої людяності з бездушшям, корисливістю й честолюбством.
9. Жанр хроніки у творчості Шекспіра. «Король Річард III».
10. Комедія як жанр творчості Шекспіра. «Сон літньої ночі». «Дванадцята ніч».
11. Трагікомедії Шекспіра. «Буря».

Література

1. Алексеев М. П., Жирмунский В. М., Мокульский С. С., Смирнов А. А. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение: учеб. для филол. спец. вузов. 5-е изд., испр. и доп. Москва: Высшая школа, Изд. центр «Академия», 2000. С. 381 – 404, 415 – 442.
2. Аникст А. А. Трагедия Шекспира «Гамлет». Лит. коммент.: Кн. для учителя. Москва: Просвещение, 1986. 124 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 148 – 160, 182 – 189.
4. Шекспір В. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Макбет. Отелло. Король Лір. Річард III. Дванадцята ніч / Сон літньої ночі. Буря. Сонети.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю

Виконайте тестові завдання:

1. В якому місті відбуваються основні події трагедії «Ромео і Джульєтта»?
  - а) Римі;
  - б) Вероні;
  - в) Мантуї;
  - г) Пізі?

2. Причина вигнання Ромео з міста –
  - а) вбивство Тібальта;
  - б) сварка з батьками;
  - в) звістка про таємне одруження з Джульєттою;
  - г) небажання одружуватися.
3. Як помирають Ромео та Джульєтта?
  - а) Обидва отруїлися;
  - б) Ромео вбили на дуелі, а Джульєтта померла з горя;
  - в) Він випив отруту, а вона застрелилася;
  - г) Він отруївся, а вона вбила себе його кинджалом.
4. У трагедії «Гамлет» В. Шекспір скористався сюжетом середньовічної легенди про Амлета, відомої у різних літературних обробках, вперше наведеної у
  - а) «Історії данців» Саксона Граматика;
  - б) «Молодшій Едді» Сноррі Стурлусона;
  - в) ісландських сагах;
  - г) «Декамероні» Дж. Боккаччо.
5. Події трагедії В. Шекспіра «Гамлет» відбуваються
  - а) в Англії;
  - б) у Данії;
  - в) у Давньому Римі;
  - г) в Італії.
6. Ім'я якого персонажа пропущено у фрагменті: «Принц ..., студент Віттенберзького університету, щойно повернувся до датського двору в Ельсінор у зв'язку з раптовою смертю короля. Батька він не лише любив, а й глибоко шанував, тому втрату його переносить дуже тяжко. Болісні переживання посилюються вчинком матері, королеви Гертруди, яка, не встигнувши «стоптати черевиків», що в них ішла за гробом чоловіка, поквапилась стати під вінець з братом короля

Клавдієм, котрий тепер сідає на трон. <...> Проте ... чекає набагато страшніший удар: принц дізнається, що батька отруїв Клавдій»?

- а) Роланда;
- б) Гамлета;
- в) Фауста;
- г) Зіґфрида.

7. Який персонаж розкриває Гамлету таємницю смерті його батька?

- а) Клавдій, брат батька;
- б) привид короля;
- в) придворний Полоній;
- г) Лаерт, брат Офелії.

8. В образі якої героїні трагедії «Гамлет» В. Шекспір змалював чисту й беззахисну людину, що не може протистояти злу, божеволіє гине?

- а) Гертруди;
- б) Лаури;
- в) Джульєтти;
- г) Офелії.

9. Отелло, дізнавшись про зраду Яго,

- а) наказав стратити зрадника;
- б) убив Яго;
- в) здійснив самогубство;
- г) віддав Яго під суд.

10. Відьми пророкують Банко, що він

- а) стане королем;
- б) зрадить короля;
- в) вб'є власного сина;
- г) стане предком королів.

11. Що король Лір хоче почути від доньок перед тим, як він передасть їм владу?

- а) Як вони збираються правити;

- б) Які риси правителя вони вважають найголовнішими;
- в) Як сильно вони його люблять;
- г) Чіими дружинами вони хочуть стати.

Практичне заняття № 2

Творчість Сервантеса. «Дон Кіхот»

План

1. Життєвий і творчий шлях Сервантеса.
2. Історія написання роману «Дон Кіхот».
3. Жанрова специфіка твору, його проблемно-тематична своєрідність.
4. Образна система твору.
5. Художня специфіка роману «Дон Кіхот».
6. Місце роману «Дон Кіхот» у світовій літературі та культурі.

Література

1. Алексеев М. П., Жирмунский В. М., Мокульский С. С., Смирнов А. А. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение: учеб. для филол. спец. вузов. 5-е изд., испр. и доп. М.: Высшая школа, Изд. центр «Академия», 2000. С. 305 – 308, 313 - 327.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. С. 162 – 167, 190 - 192.
3. Зарубежная литература. Эпоха Возрождения. Учеб. пособие для студентов филол. специальностей пед. ин-тов. Сост. Б. И. Пуришев. 3-е изд., стереотип. М.: Изд-во Альянс, 2011. С. 371 – 442.
4. Сервантес М. де. Дон Кіхот.

**Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та
поточного контролю**

Виконати тестові завдання:

1. Чому Дон Кіхот вирішив мандрувати?
  - а) Його надихнула прекрасна Дульсинея;
  - б) Він хотів розшукати свого старого ворога й помститися йому;
  - в) Він начитався лицарських романів;
  - г) Через свою цікавість.
2. Як Санчо Панса почав називать Дон Кіхота:
  - а) Лицарам Вітряків;
  - б) Лицарем Сумного Образу;
  - в) Лицарем Лева;
  - г) Лицарам Білого Місяця.
3. Чому Санчо Панса погоджується стати зброєносцем Дон Кіхота?
  - а) Через гроші;
  - б) Вони споріднені душі
  - в) Вірить обіцянкам Дон Кіхота, серед яких – призначити Санчо губернатором острова;
  - г) Його примусила дружина.
4. Якою є мета Дон Кіхота?
  - а) Залишити країну;
  - б) Захищати ображених, боротися зі злом;
  - в) Заробити великі гроші;
  - г) Познайомитися зі звичаями різних народів.

Практическое занятие № 3

П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії

План

1. Основні віхи життя і творчості П. Корнеля.
2. «Сід»: проблематика, концепція героїчного, специфіка розвитку і вирішення основного конфлікту.
3. Образна система трагедії «Сід».

4. Основні віхи життя і творчості Ж. Расіна.
5. Трагедія «Федра»: рецепція і трансформація античних традицій.
6. Специфіка образної системи трагедії «Федра».
7. Поетика класицизму у трагедії: урівноваженість форми і напруженість морально-психологічного конфлікту, глибокий психологізм твору, розум і пристрасть у внутрішньому світі героїв, правило трьох єдностей тощо.
8. Трагедії Жана Расіна як нове слово в драматургії французького класицизму.

Література

1. Артамонов С. Д., Гражданская З. Т., Самарин Р. М. История зарубежной литературы XVII – XVIII вв. 3-е изд. Москва: Просвещение, 1967. С. 130 – 164, 214 – 252.
2. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 59 – 70.
3. Западноевропейская литература XVII века: хрестоматия / Сост. Б. И. Пуришев; предисл. и подг. к печати В. А. Лукова. 3-е изд., испр. / Репринтное воспроизведение издания 2002 г. Москва: Изд-во Альянс, 2012. С. 567 – 583.
4. Кадышев В. Расин. М.: Наука, 1990. 272 с.
5. Корнель П. Сід.
6. Расін Ж. Федра.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю

Виконайте тестові завдання:

1. Який літературний напрям репрезентують трагедії П. Корнеля?
  - а) класицизм;
  - б) бароко;

- в) сентименталізм;
 г) ренесансний реалізм.
2. У якому з творів центральною дійовою особою є персонаж іспанського середньовічного епосу, чиїм прототипом був герой Реконкісти Родріго Діас де Бівар?
- а) «Гораций» Корнеля;
 б) «Баязет» Ж. Расіна;
 в) «Сід» П. Корнеля;
 г) «Гофоля» Ж. Расіна.
3. В основі сюжету трагедії Ж. Расіна «Федра» -
- а) давньогрецький міф про дружину Тесея, яка закохалася в Іпполіта, сина Тесея від амазонки Антіопи;
 б) давньогрецький міф про дружину спартанського царя Менелая, викрадену троянцем Парісом;
 в) середньовічний сюжет про дружину короля Марка, яка кохає лицаря Трістана;
 г) сюжет середньовічного епосу про дружину нідерландського королевича Зіґфрида, яка мстить за його вбивство.
4. Знайдіть відповідності:
А. Родріго	1. Дочка кастильського короля, закохана в Родріго; переживає конфлікт між почуттям і обов'язком, який наказує їй зробити своїм обранцем лише рівного за походженням.
Б. Хімена	2. Дочка графа Гормаса, яка кохає Родріго, проте вимагає його покарання за вбивство батька.
В. Уррака	3. Кастильський гранд, який образив дону Дієго; загинув від руки його сина під час двобою честі
Г. Гормас	4. Кастильський дворянин, який, захищаючи честь свого батька, вбиває батька коханої; перемігши маврів, дістає ім'я Сід

Практическое занятие № 4

Мольер – великий реформатор комедії

План

1. Творчість Мольєра, її основні етапи. Акторська діяльність Мольєра.
2. Поетика «високої» комедії як втілення класицистичної природи творчості Мольєра.
3. Історія створення комедії-балету «Міщанин-шляхтич».
4. Сатирико-комедійні типи в комедії «Міщанин-шляхтич».
5. Особливості композиції комедії «Міщанин-шляхтич».
6. Комедія «Скупий»: проблематика, композиційні особливості.
7. Образна система п'єси «Скупий».
8. «Високий» комізм драматургії Мольєра: «розважаючи повчати і повчаючи розважати».

Література

1. Бордонов Ж. Мольер. Москва: Искусство, 1983. 415 с.
2. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 71 – 80, 176 – 178.
3. Западноевропейская литература XVII века: хрестоматия / Сост. Б. И. Пуришев; предисл. и подг. к печати В. А. Лукова. 3-е изд., испр. / Репринтное воспроизведение издания 2002 г. Москва: Изд-во Альянс, 2012. С. 597 – 609.
4. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 4. Москва: Наука, 1987. С. 146 – 152.
5. История зарубежной литературы XVII века: Учеб. пособие / А. Н. Горбунов, Н. Р. Малиновская, Н. Т. Пахсарьян и др. Москва: Высшая школа, 2007. С. 296 – 302.
6. Мольер Ж.-Б. Міщанин-шляхтич. Скупий.

**Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та
поточного контролю**

Виконайте тестові завдання:

1. Справжнє прізвище Мольєра -
  - а) Мольєр;
  - б) Поклен;
  - в) Кокнар;
  - г) Кіно.
2. Укажіть рису, не властиву «високій комедії» Мольєра.
  - а) утілення барокової концепції людського життя як «шляху лиха», уявлень про обмежені можливості і слабкості людини;
  - б) не лише розважальна, але й виховна функція театру;
  - в) чіткий розподіл персонажів на позитивних і негативних;
  - г) антитеза «нерозумної пристрасті» і розуму як основа конфлікту; розум, здоровий глузд як основний критерій оцінки.
3. Гострою сатирою на лицемірне французьке духовенство є комедія
  - а) «Дон Жуан»;
  - б) «Тартюф»;
  - в) «Мізантроп»?
  - г) «Скупий».
4. Людовіку XIV не сподобалась поведінка турецьких послів, і він наказав Ж.-Б. Мольєру написати п'єсу, де б висміювались турки. Так з'явилась комедія
  - а) «Урок жінкам»;
  - б) «Весілля Фігаро»;
  - в) «Собака на сні»;
  - г) «Міщанин-шляхтич».
5. Головний герой п'єси «Міщанин-шляхтич» прагне
  - а) пошити гарне модне вбрання;
  - б) добре заробити;

- в) стати аристократом;
г) вигідно одружитися.
6. Знайдіть відповідності:
А. Журден	1. Аристократка, прихильність якої прагне завоювати граф Дорант
Б. Пані Журден	2. Представник третього стану, буржуа, охоплений прагненням стати дворянином
В. Дорант	3. Розумна, практична жінка, наділена почуттям власної гідності; намагається протиставити здоровий глузд манії свого чоловіка
Г. Дорімена	4. Людина шляхетного походження, водночас – авантюрист і шахрай, який живе за рахунок довірливого буржуа, використовуючи його прагнення наблизитись до аристократичного кола
7. Для Гарпагона найголовнішим у житті є
- а) щастя дітей;
б) гроші;
в) влада;
г) слава.

Практичне заняття № 5

Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко.

Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі «Життя є сон»

План

1. Періодизація творчості драматурга і жанрове розмаїття: комедія інтриги, «драма честі», філософсько-релігійна драма, ауто. Вплив Лопе де Вега у ранніх творах Кальдерона.
2. «Життя є сон» як філософська драма Кальдерона. Метафоричний смисл назви твору. Мотив «життя – сон», проблема свободи волі і

фатуму в бароковому художньому баченні. Алгорико-філософське значення драми.

3. Особливості композиції твору. Умовність часу й місця дії. Особливості образної системи драми.
4. Яскраве втілення поетики бароко в п'єсі.
5. Значення творчості Кальдерона для розвитку художньої системи бароко.

Література

1. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 47 – 51.
2. Западноевропейская литература XVII века: хрестоматия / Сост. Б. И. Пуришев; предисл. и подг. к печати В. А. Лукова. 3-е изд., испр. / Репринтное воспроизведение издания 2002 г. Москва: Изд-во Альянс, 2012. С. 163 – 187.
3. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 4. Москва: Наука, 1987. С. 90 – 98.
4. История зарубежной литературы XVII века: Учеб. пособие / А. Н. Горбунов, Н. Р. Малиновская, Н. Т. Пахсарьян и др. Москва: Высшая школа, 2007. С. 265 – 273.
5. Кальдерон де ла Барка П. Життя є сон.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю

1. Визначте релігійно-філософські мотиви першого монологу Сехисмундо (хорнада 1, сцена 2), поясніть роль рефрену у тексті.
2. Простежте своєрідність втілення мотиву «життя – сон» (нечіткість, примарність меж між життям і сном) у другому монолозі Сехисмундо (хорнада 2, сцена 19). Простежте вияв специфічних рис іспанського бароко у цьому монолозі: мотиви трагічного

розчарування, розгубленості, тяжіння до вишукано-метафоричного «шифрування» дійсності тощо.

3. Розкрийте особливості вирішення Кальдероном проблеми свободи волі і фатуму у третьому монолозі Сехисмундо (хорнада 3, сцена 14).

Практичне заняття № 6

Творчість Д. Дефо. «Робінзон Крузо»

План

1. Життєвий і творчий шлях Д. Дефо (стисла характеристика).
2. Історія створення роману «Робінзон Крузо».
3. Просвітницькі ідеї в романі.
4. Образ Робінзона: портрет, риси характеру, роздуми, засоби зображення.
5. Образ П'ятниці як втілення «природної людини».
6. Роль картин природи в романі.
7. Особливості оповідної манери Д. Дефо.
8. Жанрова специфіка твору. Поняття «робінзонади».

Література

1. Артамонов С. Д., Гражданская З. Т., Самарин Р. М. История зарубежной литературы XVII – XVIII вв. 3-е изд. Москва: Просвещение, 1967. С. 323 – 341.
2. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 92 – 94, 179 - 181.
3. Дефо Д. Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо.
4. Елистратова А. А. Английский роман эпохи Просвещения. Москва, 1966. С. 100 – 155.
5. Зарубежная литература XVIII века: Хрестоматия: Учеб. пособие

для вузов по спец. «Рус. яз. и лит.»: В 2 т.: Т. 1 / Сост. Б. И. Пуришев, Б. И. Колесников, Я. Н. Засурский / Под ред. Б. И. Пуришева. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Высш. шк., 1988. С. 85 – 97.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю

Виконайте тестові завдання:

1. В основі сюжету роману Д. Дефо «Робінзон Крузо» -
  - а) епізод давньогрецького циклу міфів про подорож аргонавтів;
  - б) епізод середньовічного лицарського роману;
  - в) реальна історія моряка Олександра Селькірка;
  - г) сюжет шахрайського роману XVII ст.
2. Роман Д. Дефо «Робінзон Крузо» написаний від імені
  - а) ченця Адсона з Мелькського монастиря;
  - б) П'ятниці;
  - в) самого героя;
  - г) сина Робінзона Крузо.

Практичне заняття № 7

Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера»

План

1. Життєвий і творчий шлях Свіфта: загальна характеристика.
2. «Мандри Гуллівера»: місце у творчості Свіфта, жанрова специфіка.
3. Роман «Мандри Гуллівера» як розгорнуте сатиричне зображення англійського суспільства XVIII ст.
4. Образ Гуллівера.
5. Художні особливості свіфтівського роману.

Література

1. Артамонов С. Д., Гражданская З. Т., Самарин Р. М. История

- зарубежной литературы XVII – XVIII вв. 3-е изд. Москва: Просвещение, 1967. С. 342 – 363.
2. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 94 - 100, 182 - 184.
  3. Зарубежная литература XVIII века: Хрестоматия: Учеб. пособие для вузов по спец. «Рус. яз. и лит.»: В 2 т.: Т. 1 / Сост. Б. И. Пуришев, Б. И. Колесников, Я. Н. Засурский / Под ред. Б. И. Пуришева. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Высш. шк., 1988. С. 98 - 155.
  4. Свіфт Дж. Мандри Гуллівера.

**Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та
поточного контролю**

Виконайте тестові завдання

1. Зі скількох частин складається роман Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера»?
  - а) 1;
  - б) 2;
  - в) 3;
  - г) 4.
2. У романі «Мандри Гуллівера» Дж. Свіфта гуїґнґнми – це
  - а) велетні;
  - б) мешканці Блефуску;
  - в) безсмертні, які живуть серед мешканців Лагнегу;
  - г) розумні коні.
3. Знайдіть відповідності:

А. Протистояння між Ліліпутією та Блефуску	1. Протистояння двох політичних партій в Англії – торі і вігів
Б. Боротьба між тремексенами	2. Боротьба між католиками та

(прихильниками високих протестантами
 підборів) та слемексенами
 (прихильниками низьких
 підборів)

В. Суперечка про те, з якого кінця 3. Відносини між Англією та
 розбивати яйце – з тупого чи Францією
 гострого

Практичне заняття № 8

Життя і творчість Гете. «Фауст»

План

1. Основні віхи становлення Гете-письменника, періодизація його творчості.
2. Історія створення філософської трагедії «Фауст», переосмислення народної легенди про Фауста, специфіка казково-фантастичного і міфологічного у творі.
3. Особливості жанру та композиції твору: структура, ліризм «Присвяти», ідейно-художнє значення «Прологу в театрі», символіко-філософське значення «Прологу на небі», художня логіка послідовності випробувань героя, неоднозначність фіналу твору.
4. Специфіка образної системи «Фауста». Основні образи твору.
5. «Фауст» як синтез ідейно-художніх здобутків епохи Просвітництва, здійснений в добу романтизму.

Література

1. Артамонов С. Д., Гражданская З. Т., Самарин Р. М. История зарубежной литературы XVII – XVIII вв. 3-е изд. Москва: Просвещение, 1967. С. 692 – 734.
2. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007.

С. 157 – 169.

3. Гете Й. В. Фауст.

**Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та
поточного контролю**

Виконайте тестові завдання:

1. Сюжет «Фауста» вперше з'явився у
  - а) книзі Й. Шпіса «Повість про доктора Фауста, знаменитого чаклуна і чорнокнижника, про його договір з дияволом, його пригоди і діяння, про заслужену кару»
  - б) німецькій народній книзі XVI ст., створеній на основі народних переказів і легенд;
  - в) трагедії «Життя і смерть доктора Фауста» К. Марло;
  - г) трагедії Й.-В. Гете «Фауст».
2. Над «Фаустом» Гете працював понад:
  - а) 30 років;
  - б) 50 років;
  - в) 60 років;
  - г) 5 років.
3. Ключовою фразою угоди, що укладають Фауст і Мефістофель, є:
  - а) «У житті тепер я переміг!»;
  - б) «Спинися, мить! Прекрасна ти!»;
  - в) «Я все пізнав і розпізнав!»;
  - г) «Тягнися, мить! Прекрасна ти!»
4. Душа Фауста врятована, бо він присвятив своє життя
  - а) служінню Богові;
  - б) служінню своїй ідеї;
  - в) служінню коханій жінці;
  - г) служінню людям.

ЗМІСТ

Передмова	3
СТРУКТУРА КУРСУ	4
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
<i>Практичне заняття № 1. В. Шекспір – видатний драматург доби Відродження</i>	6
<i>Практичне заняття № 2. Творчість Сервантеса. «Дон Кіхот»</i>	10
<i>Практичне заняття № 3. П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії</i>	11
<i>Практичне заняття № 4. Мольєр – великий реформатор комедії</i>	14
<i>Практичне заняття № 5. Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко. Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі «Життя є сон»</i>	16
<i>Практичне заняття № 6. Творчість Д. Дефо. «Робінзон Крузо»</i>	18
<i>Практичне заняття № 7. Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера»</i>	19
<i>Практичне заняття № 8. Життя і творчість Гете. «Фауст»</i>	21